

VINNUHÚSIÐ
HOUSE OF INDUSTRY

Milepæle i færøsk erhvervshistorie

Den færøske erhvervshistorie kan beskrives ud fra to milepæle

1948: Hjemmestyreløven sættes i kraft

Perioden mellem 1948 og 1993

1993: Den færøske økonomi kollapser

Perioden efter 1993

Perioden mellem 1948 og 1993

- Hjemmestyreløven
- Først i 1950´erne kom den færøske fiskeflåde i store vanskeligheder
 - Udfordring var at genetablere fiskefåden
 - Løst med offentlige subsidier
 - Blev udvidet til garantier og fiskefabrikker på land
- Bevaring og skabe arbejdspladser
- Erhvervspolitikken handlede udelukkende om fiskeri og fiskefabrikker
 - Protektionisme - høje toldmure
 - Subsidiepolitikken gik dog over gevind op gennem 70´erne og 80´erne
- Kolaps af hele den færøske økonomi i 1993

Perioden eftir 1993

- Erhvervsorganisationerne initiativtagere til en ny erhvervspolitik
 - Vandtætte skotter mellem privat og offentlig virksomhed
 - Offentlige subsidier blev fjernet
 - Markedsmæssige vilkår - toldsatser fjernet - moms indført
- Derfor kom der nye punkter på den politiske dagsorden
 - De tunge velfærdsområder blev gradvis overtaget
 - Der blev etableret en offentlig arbejdsløshedsforsikring
- Grundlaget for et sunt erhvervsliv uden offentlige subsidier etableret

Det færøske erhvervsliv de sidste årene

- Et højt udviklet velfærdssamfund på nordisk niveau
- Moderne og mangfoldigt erhvervsliv
 - Subsidiefritt og markedsbaseret
 - Protektionismefrit hjemmemarked
- Den færøske økonomi er en lille og særdeles åben
 - Eksporterer alt vi producerer
 - Importerer alt vi bruger

...færøsk erhverliv

- Trends
 - Fiskeri og fiskeproduktion effektiviseret
 - Lakseopdrætt i verdenseliten
- Servicebrancher i stor vækst
 - Shipping stor vækst siden 2008 - nu stabilisering
 - Stor og hastig vækst i turisme og turistindtægter de senest år
 - Det har udviklet en mangfoldig kultur-, restaurations og hotelvirksomhed
 - Bygge- og anlægsbranchen havt stor vækst
- Dog repræsenterer fiskeprodukter størstedelen af eksportindtægterne

Vækstindustrier og prognoser

- Store investeringer og væksudsigter i lakseopdræt
- Stor vækst og indtægtsmuligheder i turisme
 - Turismedefletet virksomhed - f.eks. hotel-, restaurations- og kulturvirksomhed
- Positive og gode vækstindtægter fra shippingvirksomhed
- IT- og digitaliseringsvirksomhed

- Udjævner de store konjunkturudsvingninger

Den økonomiske situation de sidste årene

- Stærkt voksende eksportindtægter fra opdrætt og pelagisk fisk siden 2012
 - Eksportindtægterne har medvirket til et boom i den færøske økonomi
- Samtidig har finanspolitikken været ekspansiv
 - Historisk set har finanspolitikken været medløbende på Færøerne
 - Økonomien balancerer nu på toppen af en økonomisk højkonjunktur
 - Højkonjunktoren er dog ikke finansieret med låntagning
- Erhvervslivet advarer
 - Der mangler koordinering af den offentlige aktivitet (land, kommuner o.s.v.)

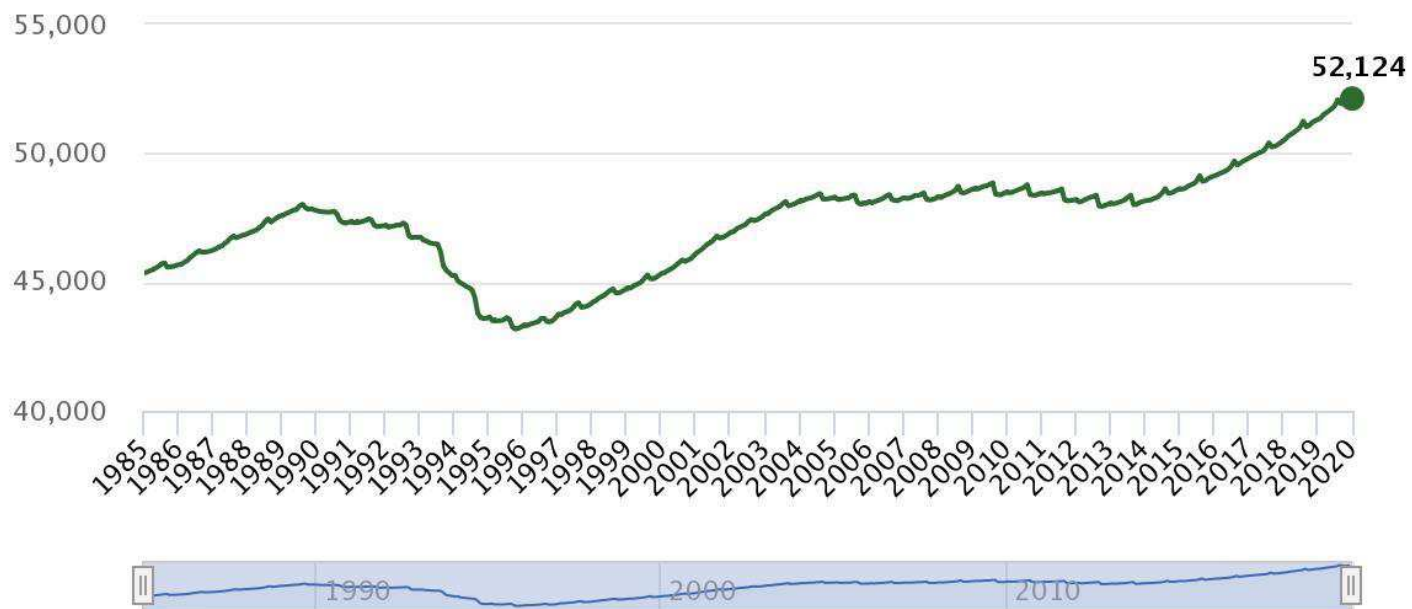
Risiko og eksogene faktorer

- Lille og særdeles åben økonomi
- Økonomien er derfor følsom overfor eksogene faktorer
- De internationale konjunkturer udgør nok ikke den største risiko
 - International recession kan påvirke den færøske økonomi i flere retninger
- Største delen af den færøske eksport er madvarer
 - Madvarer betragtes almindeligvis ikke som særlig konjunkturfølsomme
- Lavere oliepris, rente, fragtrater m.m. gunstig for den færøske økonomi
- Fiskemængder, -kvoter og -priser stor betydning for eksportindtægterne
- Mulige laksesygdomme udgør også en stor del af risikobilledet
- Markedsadgang stor betydning for den færøske økonomi

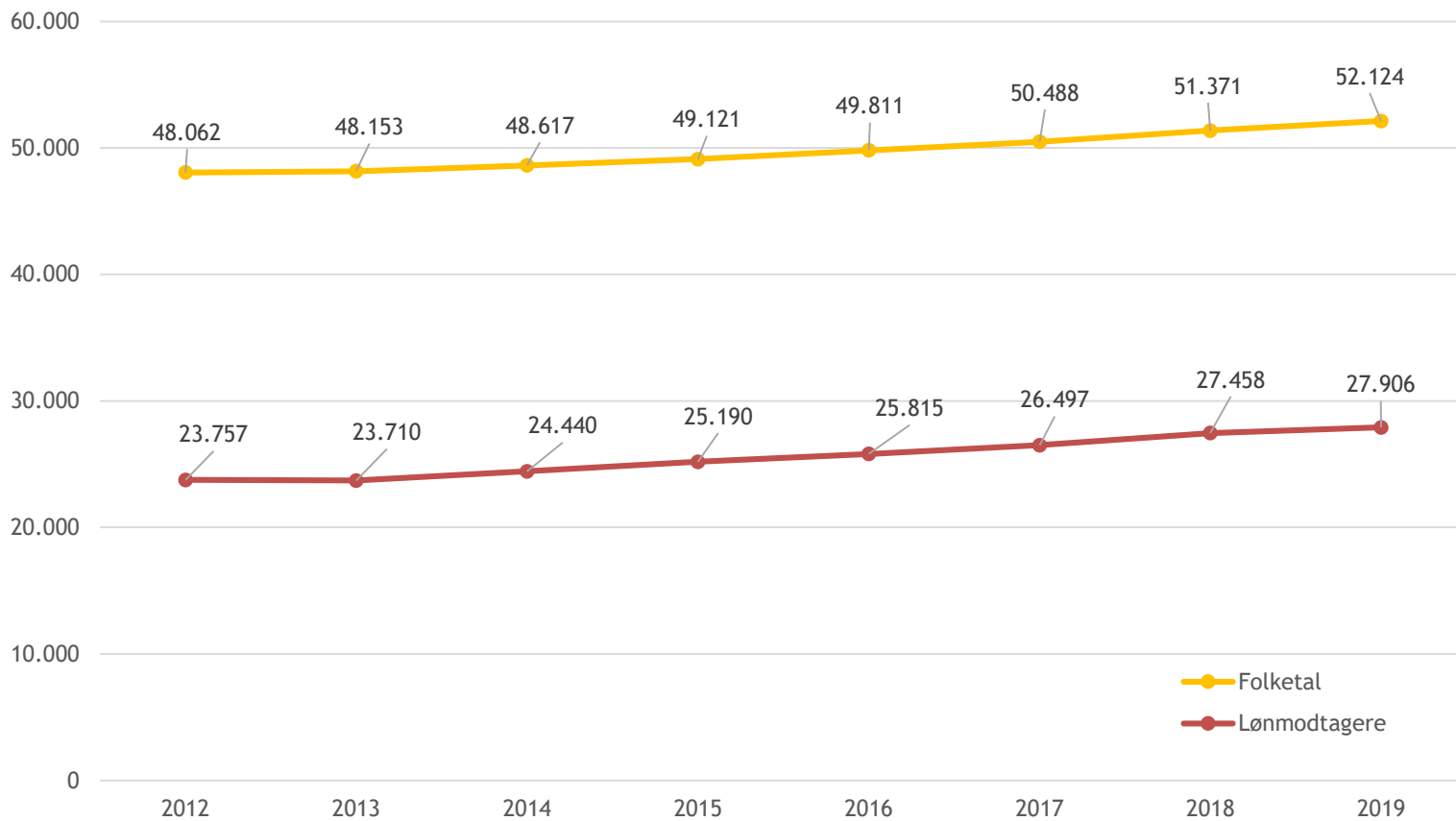
Befolkningsvækst

Population

inhabitants

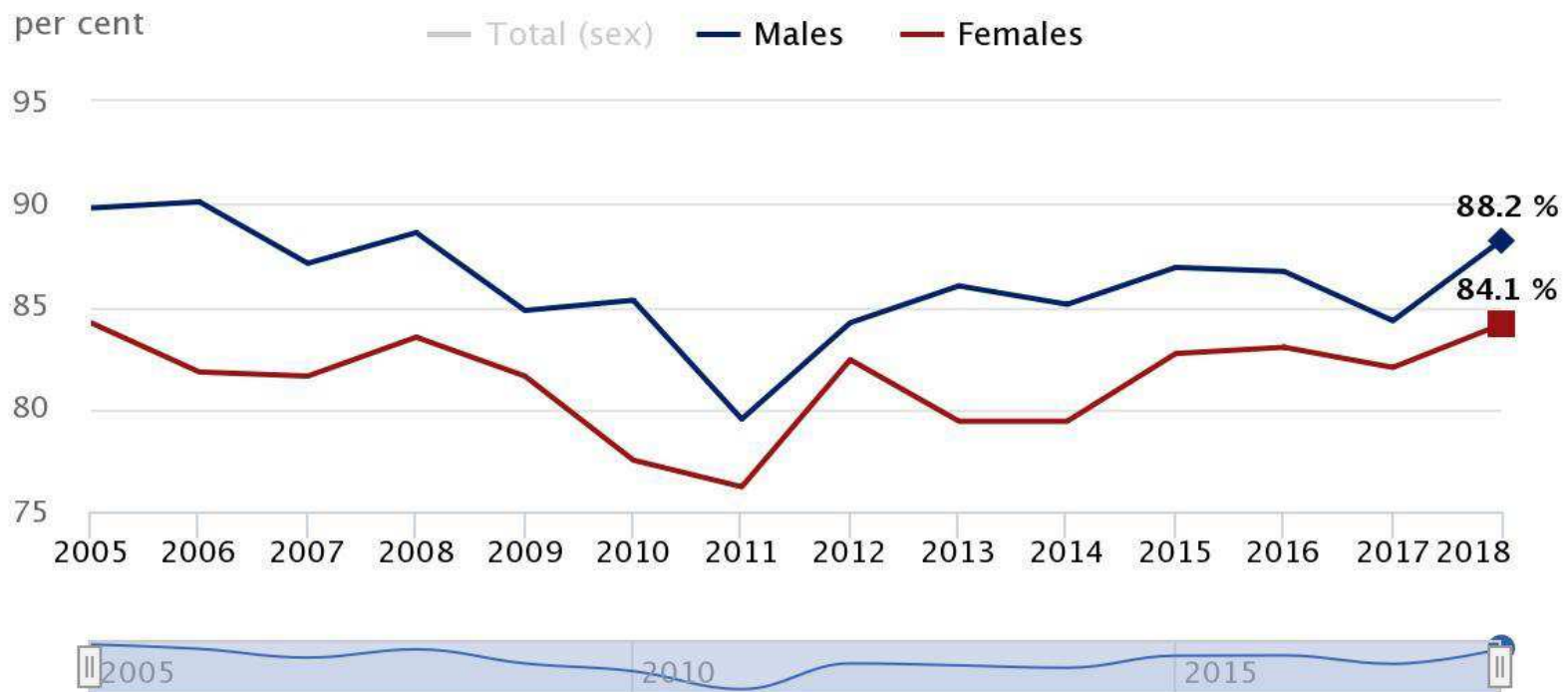
Folketal og lønmodtagere

Arbejdsomhed

Labour force, sex

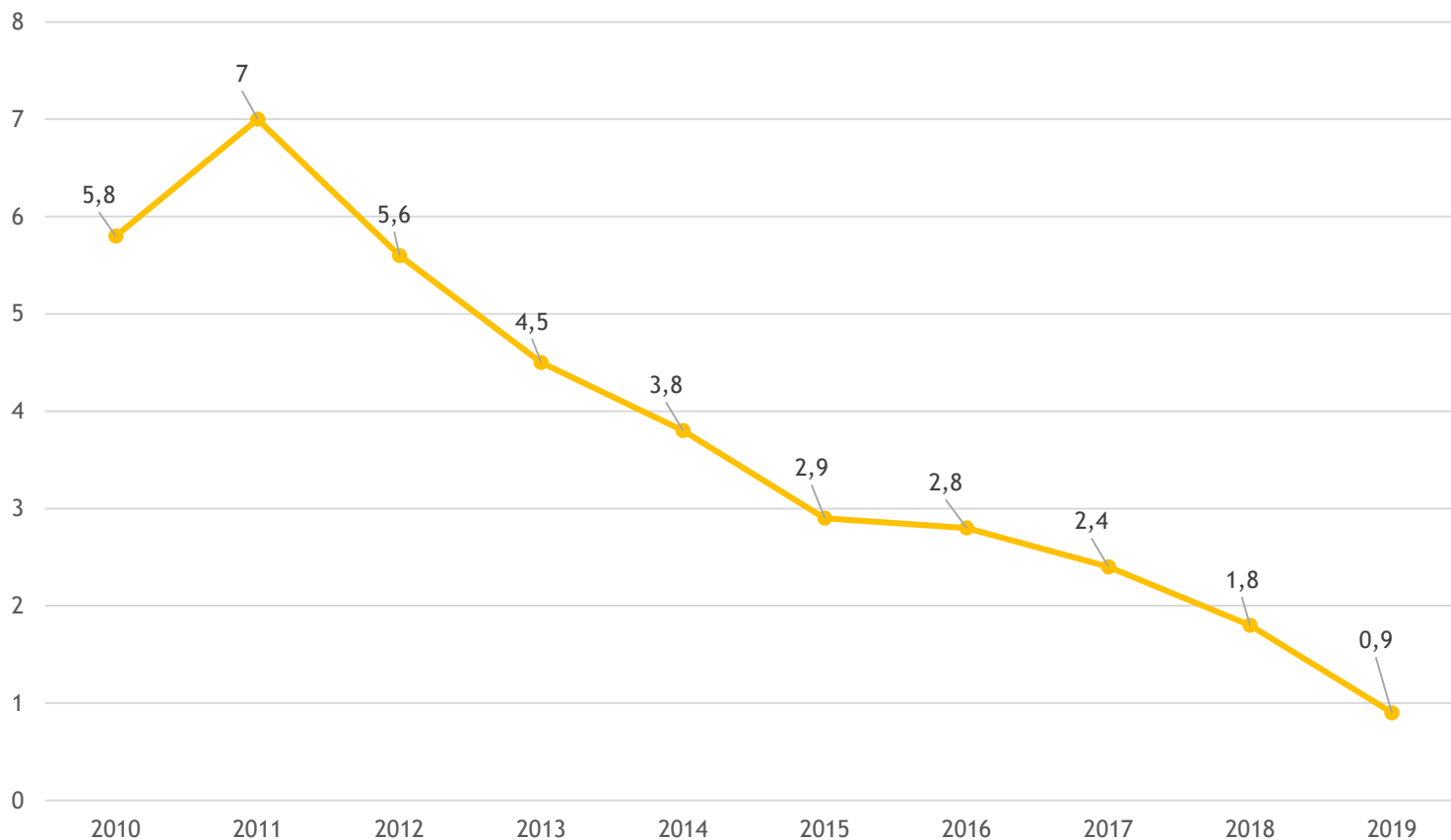
% of the population in the age-group 15-74 years

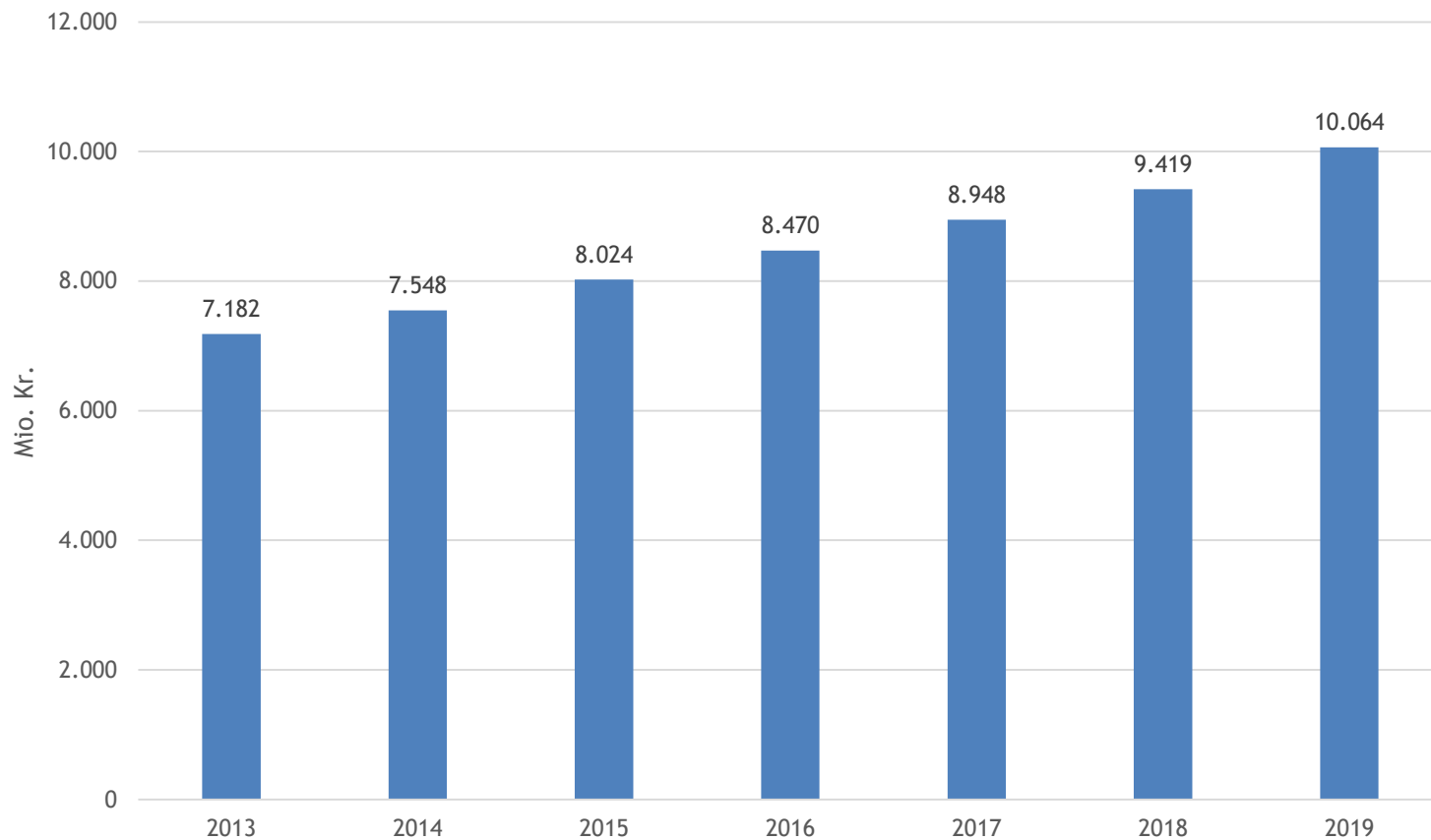
Der er gang i den

- Relativ stor befolkningsvækst de seneste år
- Den mest arbejdsaktive befolkning mellem 15-74 år i Europa
- Trods disse forudsætninger er der akut mangel på arbejdskraft
- Arbejdsløsheden er 0,9%

Arbejdsløshedsprosent

Lønudbetalinger

Fordeling af lønmodtagere i %

	1990	2000	2010	2018
Fiskeri o.a. primær erhverv	27	24	17	16
Byggeri o.a. produktion	14	14	13	16
Private tjenester	30	30	34	33
Offentlige tjenester m.m.	29	32	37	35

Eksport/import

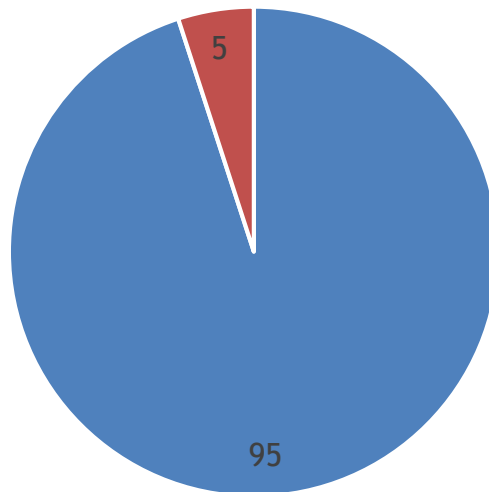
Mio. kr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Eksport ialt	5.515	6.103	6.368	6.882	8.090	8.777	8.023	9.546
Laks	1.823	2.456	2.951	2.805	3.662	3.868	3.342	4.042
Pelagisk fisk	1.408	1.571	1.522	1.754	1.878	2.388	1.848	2.407
Torsk og bundfisk	935	916	956	1.178	1.110	1.152	1.308	1.621
Rejer o.a. fisk	870	857	751	974	1.024	967	988	873
Andre varer	173	199	176	120	194	312	447	509
Skib og fly	306	104	12	51	222	90	90	94
Import ialt	6.683	6.273	6.021	6.125	6.598	7.261	7.742	8.122
Til hav- og landbrug	366	381	346	410	428	446	485	550
Råvarer til fiskeindustri	156	168	123	183	217	310	244	254
Materiale til byggeindustri	357	427	502	523	617	691	816	832
Materiale til anden produktion	1.349	1.319	1.398	1.406	1.460	1.580	1.614	1.913
Maskiner m.m.	447	410	651	603	861	832	1.014	795
Brændstof	1.303	1.249	1.159	803	647	950	1.283	1.134
Biler	213	279	307	382	412	498	493	565
Til direkte forbrug	1.164	1.215	1.287	1.339	1.437	1.555	1.580	1.655
Skib og fly	1.328	825	248	476	519	399	213	424
Varebalance	-1.168	-170	347	757	1.492	1.516	281	1.424

Assymetrisk udenlandshandel

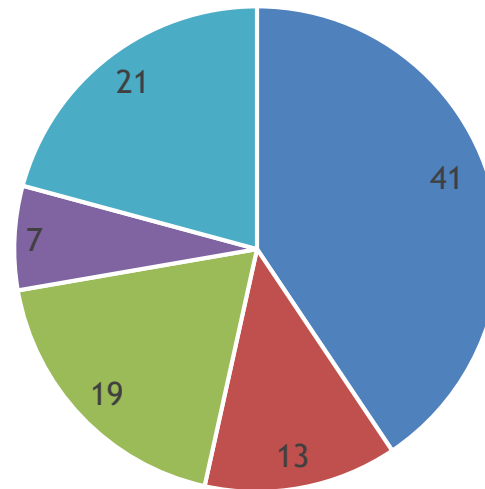
(Der er kun tale om varehandel, tjenestebalancen er ikke ajour)

Vareeksport

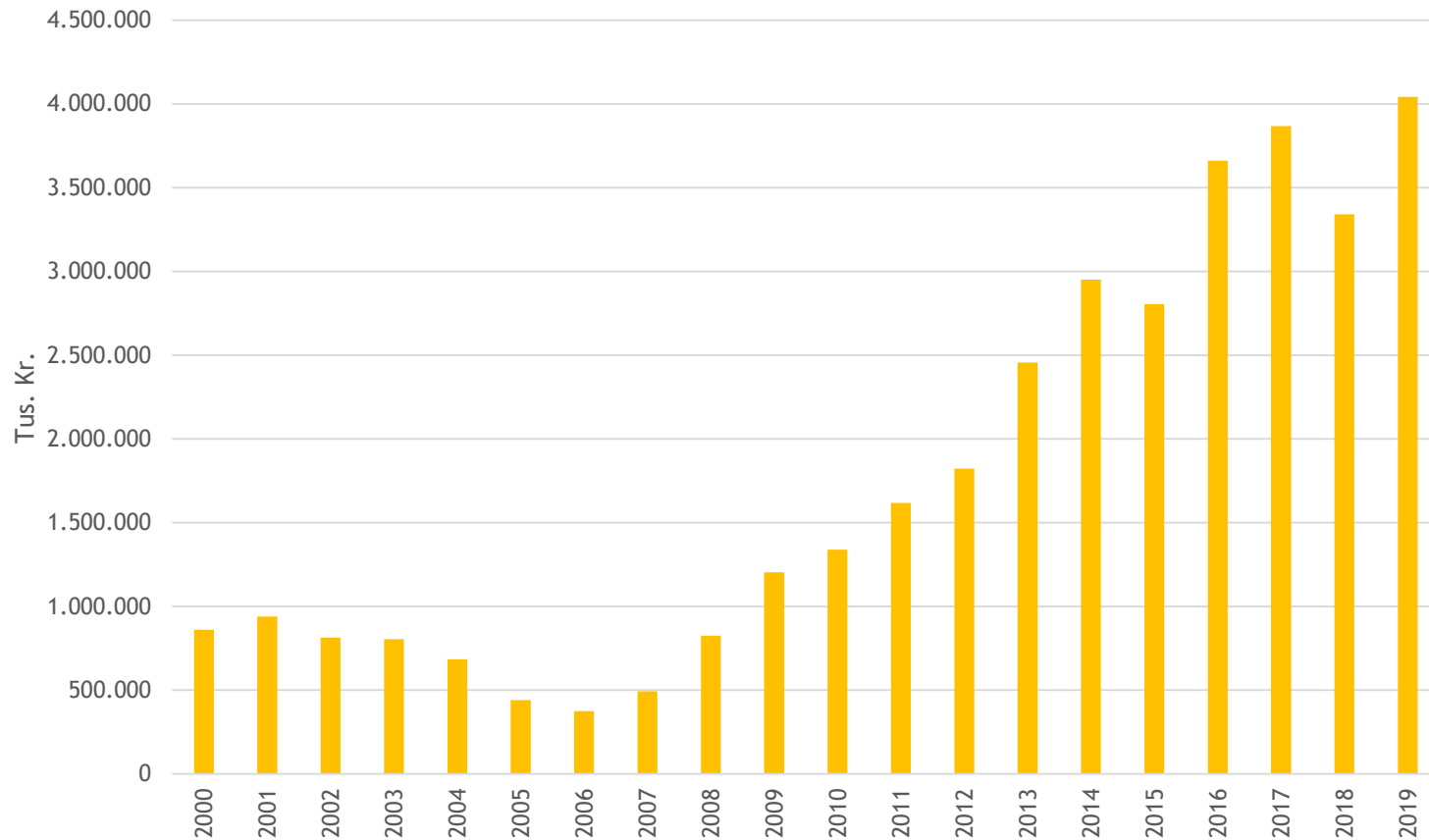
■ Fisk og fiskeprodukter ■ Andre varer

Vareimport

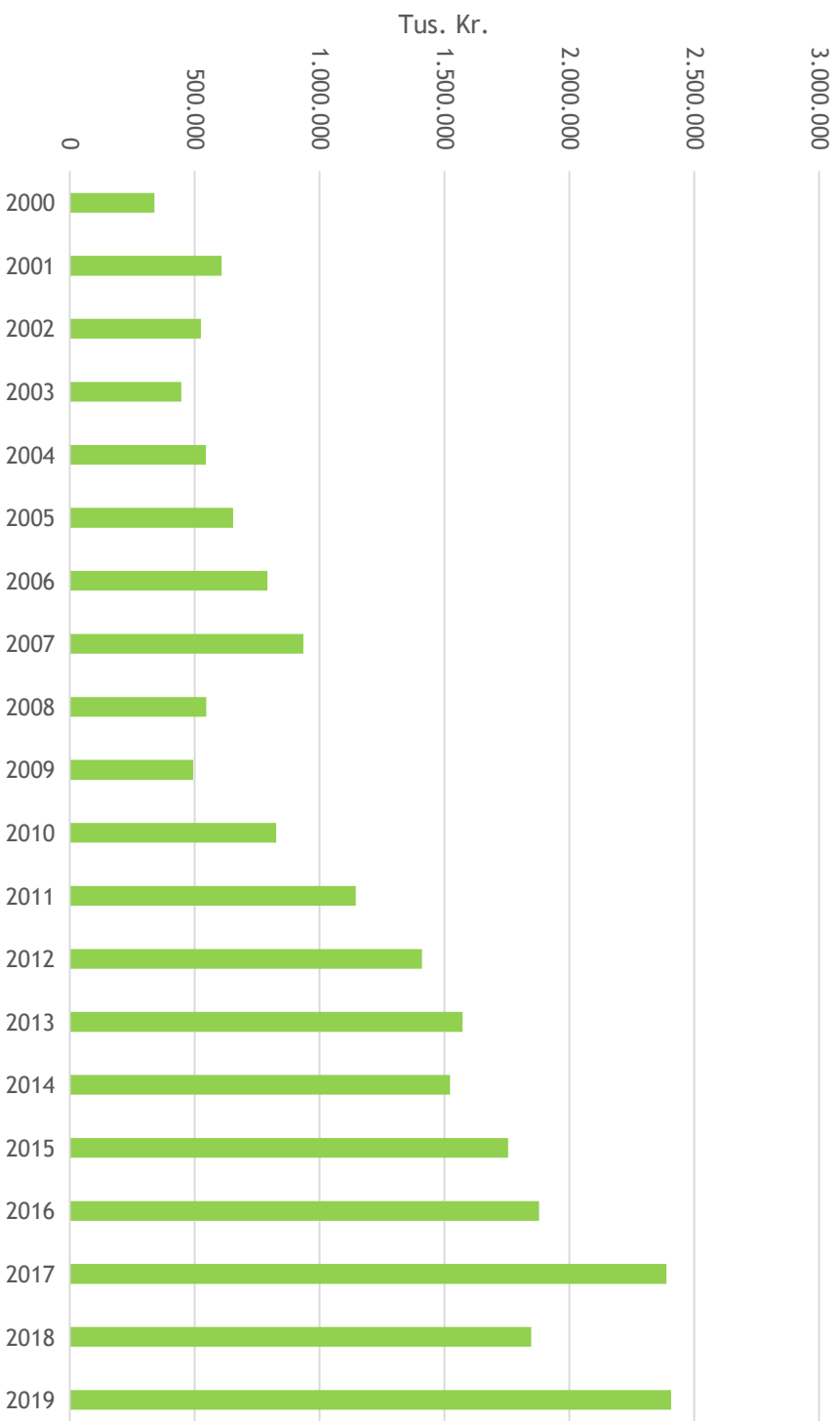

■ Råvarer ■ Maskiner
■ Brændstof ■ Biler
■ Forbrugsvarer

Eksport af laks

Eksport af pelagisk fisk

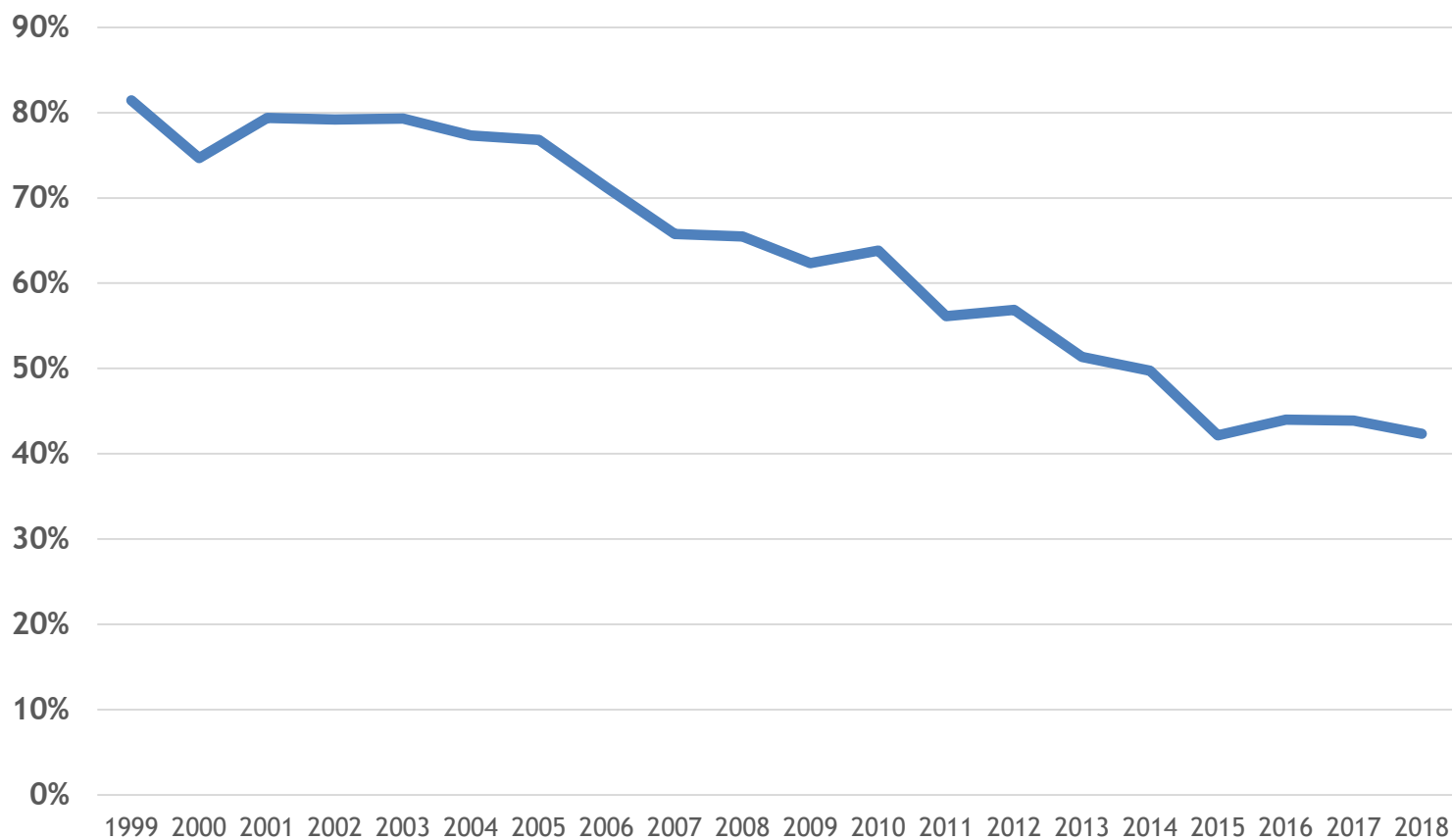

Eksport

Top 5 for færøsk eksport:

1. EU
2. EAEU
3. USA
4. Kina
5. Norge

Færøsk eksport til EU-28

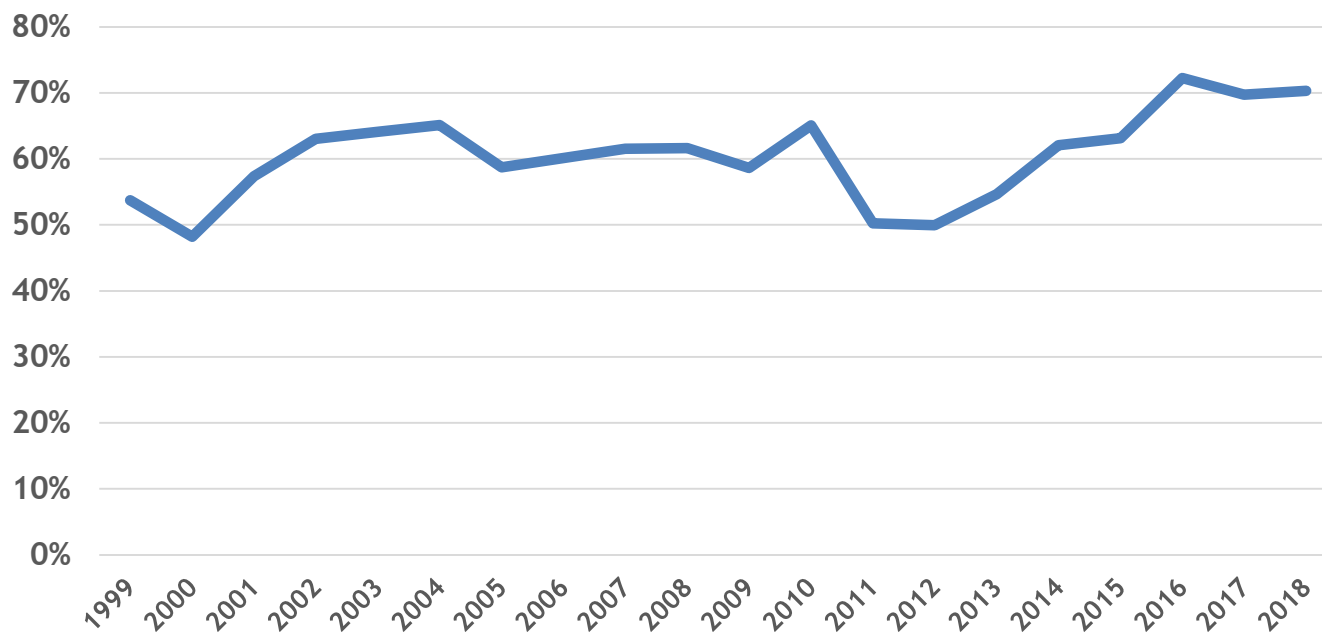

Import

Top 5 for færøsk import:

1. Danmark
2. Tyskland
3. Norge
4. Kina
5. Sverige

Færøsk import fra EU-28

Handelsaftaler

- Dækket af GATT/WTO - MFN status
- 5 FTAs (EU, Norge, Schweiz, Island, Tyrkiet)
- FTA aftalet med Storbritania ala EU handelsaftalen
- Pan-Euro-Med Conventionen
- Arbejder med handels- og vetrinæraftaler med:
 - EABS og Kina, Brasil (vetrinæraftale), Suðurkorea, Australia og Japan

Rammebetingelser for erhverv?

- Survey 2017 - Færøsk konkurrencekraft er bedret betydelig

ÚRSLITIÐ:

FØROYAR 38/139

Fólkatal 50.250

BTÚ (DKK) 16.663.300.000

BTÚ per íbúgva (DKK) 331.608

YVIRLIT YVIR AVRIK

Pláss / 139

Stig (1-7)

Pláss í 2009

Global Competitiveness Index

38

4,48

79

- Men...

..rammebetingelser

- ... men halter fremdeles bak de andre nordiske lande

ÚRSLITIÐ:

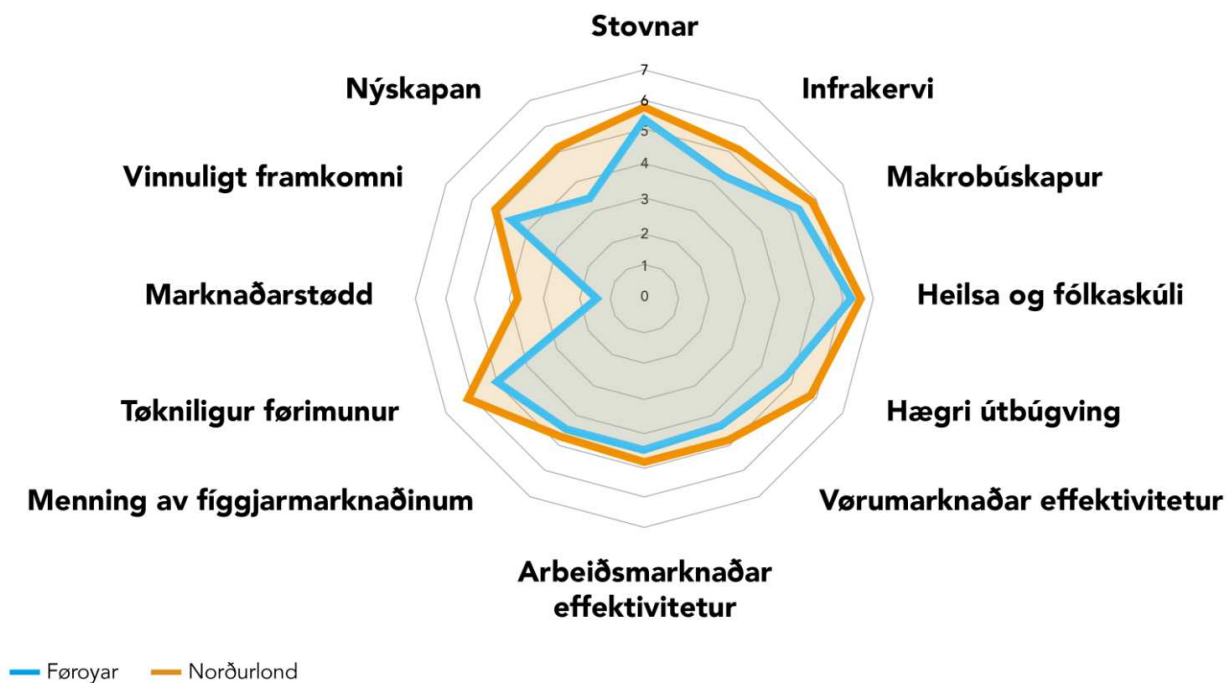
Norðurlond

Pláss/139	Land/tjóð	Stig (1-7)
6	Sweden	5.5
10	Finland	5.4
11	Norway	5.4
12	Denmark	5.3
27	Iceland	5.0
38	FAROE ISLANDS	4.5

Sammenlignet med den nordiske familie

ÚRSLITID:

Føroyar í mun til hini Norðurlondini

... rammebetingelser

- Survey 2017 - Største hindringer for erhvervsudviklingen:
 - 1) Politiske faktorer
 - 2) Finansiering
 - 3) Kapacitet til innovation
 - 4) Skatter og afgifter

Sammenfattende - udfordringer

- Koordinering af den offentlige aktivitet - særlig investeringer
- Akut mangel på arbejdskraft
 - Adgang til arbejdskraft fra udlandet
 - Færøsk arbejdskraft subsidieres til at arbejde i udlandet
- Nyt skattesystem der passer bedre til den særdeles åbne færøske økonomi
 - Konkurrencedygtigt i forhold til udlandet
- Markedsadgang er en konstant udfordring for den færøske eksport

Spørsmål?